

ผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย
Effects of Corruption on Foreign Direct Investment in Thailand

วีระวัฒน์ ดาริชาติ¹, รศ.ดร.บัณฑิต ชัยวิญญาต²

¹นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

²คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

tharichart.wee@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของคอร์รัปชันและปัจจัยอื่นๆ ต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลารายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 – 2559 รวมเป็นระยะเวลา 22 ปี การวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อนหลายตัวแปรด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด และทำการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Eviews

ผลจากการศึกษา พบว่า คะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (COR) มีความสัมพันธ์กับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่าผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นไปในทิศทางบวกหรือที่เรียกว่า “ตัวส่งเสริม” กล่าวคือ หากมีการคอร์รัปชันเพิ่มสูงขึ้นจะส่งผลให้ปริมาณเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น และอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (WAG) มีความสัมพันธ์กับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ คอร์รัปชัน, การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ, ประเทศไทย

Abstract

The purpose of this study is to examine the effects of corruption and other factors on foreign direct investment in Thailand. This study uses secondary data of annual time series during the period 1995 to 2016, 22 years in total. This study is analyzed by multiple regressions with Ordinary Least Squares (OLS) method and processed by Eviews software packages.

According to the result of the studying, Corruption Perception Index (COR) is related to foreign direct investment (FDI) in the opposite direction which means corruption has the positive effect on foreign direct investment, or called “Helping hand”. In general, the high level of corruption in Thailand increases foreign direct investment. Moreover minimum wage (WAG) is related to foreign direct investment (FDI) in the same direction.

Keywords Corruption, Foreign Direct Investment, Thailand

บทนำ

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศ โดยในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา พบว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม (Almfraji and Almsafir, 2012) โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนาที่เงินทุนจากการออมภายในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการลงทุนภายในประเทศ นอกจากการไหลเข้ามาของเงินทุนแล้ว การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังทำให้เกิดการถ่ายโอนความรู้ด้านเทคโนโลยี การจัดการ และทุนปัญญา (สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557) จากประเทศที่มั่งคั่งลงทุนสู่ประเทศที่รับการลงทุน รวมถึงยังทำให้เกิดการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นและการกระตุ้นการส่งออกสินค้าไปยังตลาดต่างประเทศ

จากรายงานการลงทุนโลกปี พ.ศ. 2560 ที่จัดทำขึ้นโดยUNCTAD พบว่า ในปี พ.ศ. 2559 มูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของโลกอยู่ที่ 1.75 ล้านล้านดอลลาร์ สหรัฐ โดยทิศทางของการลงทุนมีความแตกต่างจากในอดีตอย่างชัดเจน ในช่วงปี พ.ศ. 2533 -2550 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ไหลเข้าสู่ประเทศพัฒนาแล้วสูงกว่าประเทศกำลังพัฒนามาก โดยคิดเป็นสัดส่วนปริมาณเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ไหลเข้าสู่ประเทศพัฒนาแล้วต่อประเทศกำลังพัฒนาเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 69 ต่อร้อยละ 29 และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 จนถึงปัจจุบัน เงินลงทุนที่ไหลเข้าสู่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 52 ต่อร้อยละ 43 และยังพบว่า ในปี พ.ศ. 2557 ปริมาณเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ไหลเข้าสู่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาสูงกว่ากลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว

สำหรับสถานการณ์การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย พบว่า หลังจากช่วงวิกฤตการเงินโลกปี พ.ศ. 2551 ปริมาณเงินลงทุนของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (ไหลเข้า) ในประเทศไทยมีความผันผวนอย่างมาก และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 ทิศทางของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังคงมีแนวโน้มที่ลดลงอย่างชัดเจน นอกจากนี้ การศึกษาของธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่า สัดส่วนปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และสัดส่วนปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อมูลค่าการส่งออก ตั้งแต่ช่วงหลังวิกฤตการเงินโลก ปี พ.ศ. 2540 มีแนวโน้มลดลง และในมิติของปริมาณเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ไหลเข้าในช่วง 10 กว่าปีที่ผ่านมา ประเทศไทยไทยได้รับเงินลงทุนสูงกว่าขนาดเศรษฐกิจเล็กน้อย แต่หากเปรียบเทียบกับประเทศอื่นแล้ว ถือว่าได้รับความสนใจน้อยลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ขณะที่ประเทศสิงคโปร์ เวียดนาม และมาเลเซีย ได้รับความสนใจจากนักลงทุนมากขึ้นตั้งแต่ช่วงหลังวิกฤตการเงินโลก จากสถานการณ์ดังกล่าว ถือว่าเป็นสัญญาณที่ไม่ดีต่อภาวะเศรษฐกิจและการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นการลงทุนที่ผู้ลงทุนมีส่วนในการบริหารควบคุมและเป็นการลงทุนในระยะยาว ดังนั้น บริษัทข้ามชาติที่จะทำการลงทุนจึงต้องพิจารณาถึงปัจจัยด้านต่างๆ ของประเทศที่รับการลงทุน ซึ่งนอกเหนือจากปัจจัยด้านความต้องการของตลาดและต้นทุนการผลิตที่ต่ำแล้ว ความมีเสถียรภาพของประเทศยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นและการตัดสินใจของผู้ลงทุน ซึ่งคอร์รัปชันถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม

คอร์รัปชันนับว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนาซึ่งส่งผลกระทบต่อปัญหาความยากจนและการเติบโตทางเศรษฐกิจ ในด้านเศรษฐกิจระดับประเทศ การคอร์รัปชันทำให้ภาครัฐสูญเสียมูลค่าได้อย่างมหาศาล ทรัพยากรของประเทศถูกใช้ไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ความเชื่อมั่นของนักลงทุนลดลง นอกจากนี้ยังทำให้สูญเสียโอกาสทางเศรษฐกิจและการพัฒนาอื่นๆ ของประเทศอีกมากมาย ส่วนด้านเศรษฐกิจระดับหน่วยธุรกิจ การคอร์รัปชันทำให้เกิดต้นทุนในการดำเนินธุรกิจที่

สูงขึ้น เกิดการแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรม รวมถึงมีความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจเพิ่มสูงขึ้น ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ความสามารถในการแข่งขันในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศลดลง

สำหรับประเทศไทย คอร์รัปชันเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกอยู่ในสังคมมาอย่างยาวนานและยากที่จะจัดการ และถือเป็นภัยคุกคามอันดับต้นๆ ต่อการพัฒนาและเสถียรภาพของประเทศไทย อีกทั้งยังสร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างอย่างมิค่างานไม่ได้ จากข้อมูลดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index: CPI) ขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวัดความโปร่งใสและการคอร์รัปชันในระดับโลกและระดับประเทศ โดยกว่าประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ค่าคะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2538 - 2559 อยู่ระหว่าง 28 - 38 คะแนนเท่านั้น ซึ่งจากการจัดอันดับในปี 2559 ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 101 จากทั้งหมด 176 ประเทศทั่วโลก โดยมีค่าคะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันเพียง 35 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยโลกที่ 43 คะแนน จากข้อมูลดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยมีปัญหาคอร์รัปชันในระดับที่สูงมาก นอกจากนี้ ข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ พบว่า จำนวนเรื่องร้องเรียนการทุจริตในภาครัฐมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนเรื่องร้องเรียนการทุจริตในภาครัฐสูงถึง 5,166 เรื่อง เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2551 ที่มีจำนวนเรื่องร้องเรียนการทุจริตในภาครัฐเพียง 439 เรื่อง จะเห็นว่าจำนวนเรื่องร้องเรียนการทุจริตในภาครัฐเพิ่มขึ้นเกือบ 12 เท่า

จากปัญหาคอร์รัปชันในประเทศไทยที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรงและซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น และสถานการณ์การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยที่มีความผันผวนและมีแนวโน้มที่ลดลง ประกอบกับยังไม่พบถึงการศึกษาผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย จึงเป็นที่มาถึงหัวข้อการศึกษาในครั้งนี้ โดยทำการศึกษาถึงผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ซึ่งจะทำให้ทราบถึงระดับและทิศทางของผลกระทบจากปัญหาคอร์รัปชันต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ รวมถึงปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการลงทุนโดยตรงในประเทศไทย เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและมาตรการของภาครัฐด้านการต่อต้านคอร์รัปชันและส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยนี้ ทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) แบบอนุกรมเวลา (Time series Data) รายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 – 2559 รวมเป็นระยะเวลา 22 ปี โดยมีตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศไหลเข้า และมีตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือระดับของการคอร์รัปชัน และตัวแปรอื่นๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

การทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎี Eclectic paradigm หรือที่รู้จักกันในชื่อ OLI framework ของ John H. Dunning เป็นทฤษฎีที่นิยมนำมาใช้อธิบายเกี่ยวกับสาเหตุที่บริษัทข้ามชาติเลือกมาลงทุนโดยตรงในต่างประเทศแทนที่การเลือกดำเนินธุรกิจในรูปแบบอื่น โดยทฤษฎี Eclectic paradigm (John H. Dunning, 1993) ได้อธิบายความได้เปรียบจากการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ 3 ประการ คือ

ความได้เปรียบจากความเป็นเจ้าของ (Ownership-specific advantages: O) คือ ความได้เปรียบทางการแข่งขันที่เกิดขึ้นจากการบริษัทข้ามชาติถือครองสินทรัพย์บางอย่าง เช่น สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า เทคโนโลยี งานวิจัย การจัดการ ห่วงโซ่อุปทาน แหล่งเงินทุน เป็นต้น ซึ่งสินทรัพย์เหล่านี้ยังสามารถทำให้เกิดการประหยัดต่อขนาด (Economies of scale) และความได้เปรียบด้านปัจจัยการผลิต

ความได้เปรียบจากตำแหน่งที่ตั้ง (Location-specific advantages: L) คือ ความได้เปรียบทางการแข่งขันที่เกิดขึ้นจากตำแหน่งที่ตั้งของประเทศที่บริษัทข้ามชาติไปลงทุน เช่น แหล่งวัตถุดิบ แรงงานค่าแรงต่ำ โครงสร้างพื้นฐาน การเข้าถึงตลาด เป็นต้น นอกจากนี้ ตำแหน่งที่ตั้งยังช่วยให้บริษัทข้ามชาติที่เข้ามาลงทุนไม่ได้รับผลกระทบจากการกีดกันทางการค้าและข้อบังคับอื่นๆ

ความได้เปรียบจากการดำเนินการภายในองค์กร (Internalization-specific advantages: I) คือ ความได้เปรียบทางการแข่งขันที่เกิดขึ้นจากการที่บริษัทดำเนินการหรือควบรวมกิจการเข้าด้วยกัน ซึ่งทำให้บริษัทสามารถดำเนินการภายในองค์กร (Internalize) ภายในกลุ่มบริษัท และยังลดต้นทุนธุรกรรมที่อาจเกิดขึ้นระหว่างบริษัทสองบริษัทที่เป็นอิสระกัน นอกจากนี้ การดำเนินการภายในองค์กรยังช่วยให้บริษัทรักษาข้อได้เปรียบของแรงงานที่มีฝีมือและเทคโนโลยีภายในองค์กร

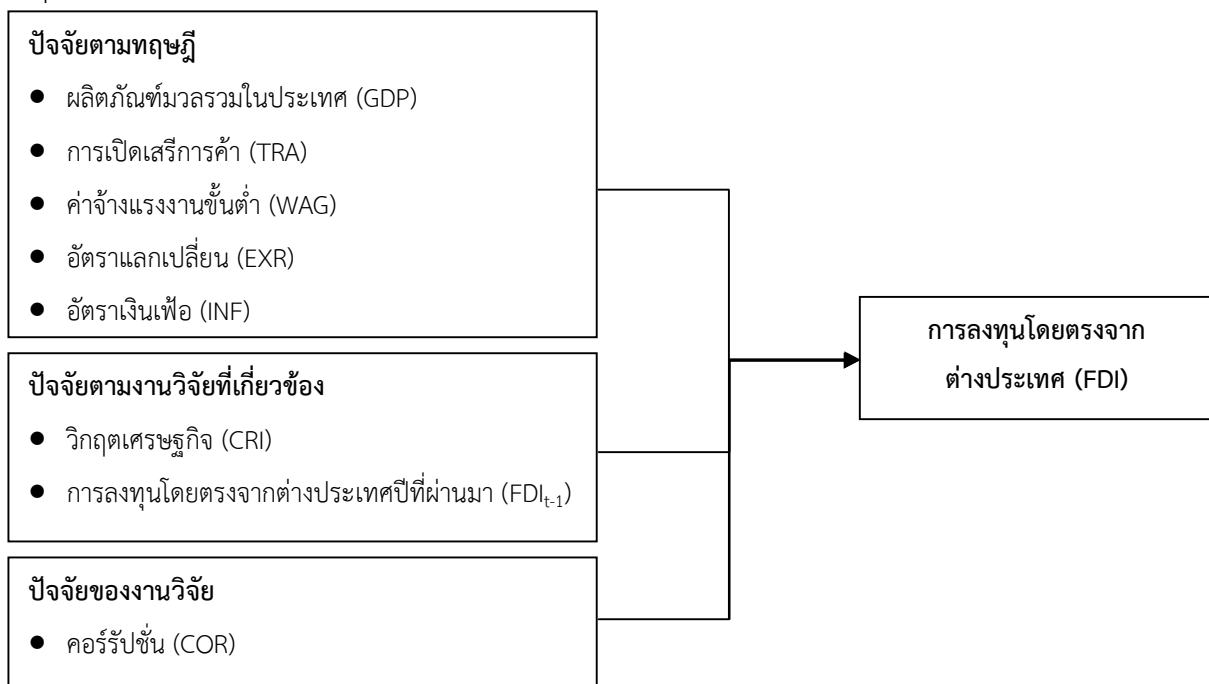
นอกจากการอธิบายความได้เปรียบจากการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศแล้ว ทฤษฎี Eclectic paradigm ยังสามารถสรุปเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้ามาลงทุนโดยตรงของบริษัทข้ามชาติได้ 4 ประเภท ได้แก่ การลงทุนเพื่อแสวงหาทรัพยากร (Resource seeking) การลงทุนเพื่อแสวงหาตลาด (Market seeking) การลงทุนเพื่อแสวงหาความมีประสิทธิภาพ (Efficiency seeking) และการลงทุนเพื่อแสวงหาสินทรัพย์ในระดับยุทธศาสตร์ (Strategic asset seeking)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ พบว่า คอร์รัปชันสามารถส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้ทั้งทางลบและทางบวก จากการศึกษาของ Mohsin Habib and Leon Zurawicki (2002), Marcos Hilding Ohlsson (2007), Aye Mengistu Alemu (2012), Jose Godinez (2014), Rahim M. Quazi (2014), Siva Prasad Ravi (2015), Jason Hirsch (2016), Jing Yuan (2016), Shakib Hossain (2016), Vegard L. Kolnes (2016) และ Manamba EPAPHRA and John MASSAWE (2017) พบว่า ผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นไปในทิศทางลบหรือที่เรียกว่า “ตัวฉุดรั้ง (Grabbing hand)” คือ การที่คอร์รัปชันเป็นตัวฉุดรั้งการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยการจ่ายเงินสินบนจะทำให้ต้นทุนในการดำเนินธุรกิจสำหรับนักลงทุนสูงขึ้น นอกจากนี้ คอร์รัปชันยังส่งผลด้านลบต่อชื่อเสียงของแบรนด์และบริษัท เกิดการให้ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ครบถ้วน และการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม ทำให้คอร์รัปชันเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ กล่าวคือ หากมีการคอร์รัปชันเพิ่มสูงขึ้นจะส่งผลกระทบต่อปริมาณเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศลดลง และจากการศึกษาของ Oyinye Udenze (2014) และ Rahim Quazi, Vijay Vemuri, and Mostafa Soliman (2014) พบว่า ผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นไปในทิศทางบวกหรือที่เรียกว่า “ตัวส่งเสริม (Helping hand)” คือ การที่คอร์รัปชันเป็นตัวช่วยในการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินลงทุนโดยตรงจาก

ต่างประเทศ สำหรับพื้นที่ที่กฎหมายและระเบียบข้อบังคับอ่อนแอ คอร์รัปชันจะเป็นเหมือน “การหยอดน้ำมันใส่ล้อการค้า (Greasing the wheels of commerce)” โดยเงินสินบนจะช่วยกระตุ้นให้การทำงานที่ล่าช้า (Red Tape) ของระบบราชการดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ คอร์รัปชันยังทำให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานของธุรกิจดีขึ้นจากการเร่งรัดการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐและการหลีกเลี่ยงกฎระเบียบที่เข้มงวด ทำให้คอร์รัปชันเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทางบวกต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ กล่าวคือ หากมีการคอร์รัปชันเพิ่มสูงขึ้นจะส่งผลให้ปริมาณเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กรอบแนวคิดของการวิจัย จากการศึกษาทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ ดังนี้

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ผลกระทบของคอร์รัปชันและปัจจัยอื่นๆ ต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยครั้งนี้ เป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลารายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 – 2559 โดยมีแหล่งที่มาจากฐานข้อมูลออนไลน์ของหน่วยงานในประเทศไทยและหน่วยงานระหว่างประเทศ ได้แก่ ธนาคารโลก กระทรวงแรงงาน ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ของระดับของคอร์รัปชันและปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย โดยการสร้างแบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อนหลายตัวแปร (Multiple Regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) โดยทำการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป EViews

จากกรอบแนวคิดของการวิจัยสามารถเขียนในรูปแบบจำลองของการวิจัย ดังนี้

$$FDI_t = f (GDP_t , TRA_t , WAG_t , EXR_t , INF_t , CRI_t , FDI_{t-1} , COR_t)$$

และสามารถเขียนแสดงความสัมพันธ์ในรูปแบบสมการถดถอยเชิงซ้อนหลายตัวแปร (Multiple Regression) ได้ดังนี้

$$FDI_t = b_0 + b_1GDP_t + b_2TRA_t + b_3WAG_t + b_4EXR_t + b_5INF_t + b_6CRI_t + b_7FDI_{t-1} + b_8COR_t + \epsilon_t$$

ซึ่งกำหนดให้

FDI_t คือ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

GDP_t คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศแบบปริมาณลูกโซ่ (พันล้านบาท)

TRA_t คือ ระดับการเปิดเสรีการค้า (ผลรวมของมูลค่าการส่งออกและนำเข้าสินค้าต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ)

WAG_t คือ อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (บาท)

EXR_t คือ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (บาท ต่อ ดอลลาร์สหรัฐ)

INF_t คือ อัตราเงินเฟ้อ (โดยใช้ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปเป็นตัวแทนในการศึกษา)

CRI_t คือ ปีที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจจากวิกฤตเศรษฐกิจต้มยำกุ้ง (พ.ศ. 2540 และ 2541: ตัวแปรหุ่น)

FDI_{t-1} คือ ปริมาณเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิในปีที่ผ่านมา (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

COR_t คือ ระดับของการคอร์รัปชัน (คะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน โดยที่ คะแนน 10: ระดับความโปร่งใสสูง, คะแนน 0: ระดับคอร์รัปชันสูง)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ผลกระทบของคอร์รัปชันและปัจจัยอื่นๆ ต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยทำการประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) ได้ผลการประมาณเบื้องต้น ดังนี้

$$FDI_t = 32.658 + 0.003GDP_t - 0.025TRA_t + 0.089WAG_t - 0.054EXR_t - 0.435INF_t - 2.167CRI_t - 0.000FDI_{t-1} - 1.141COR_t$$

และทำการพัฒนาผลการประมาณค่าตามแนวทางของ General-to-specific โดยการตัดตัวแปรอิสระที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติสูงที่สุดออกจากแบบจำลองทีละตัว แล้วทำการประมาณค่าใหม่ จนกระทั่งเหลือตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติเท่านั้น ซึ่งผลการประมาณค่าที่ดีที่สุดสามารถเขียนได้ ดังนี้

$$FDI_t = 11.847 + 0.066WAG_t - 0.836COR_t$$

(1.028) (3.430)* (-2.057)**

โดยที่ ค่าในวงเล็บ คือ ค่า t-statistic

* คือ ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** คือ ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

R-squared = 0.385 Adjusted R-squared = 0.321

Durbin-Watson = 2.138 F-statistic = 5.956

ARCH F-statistic = 0.257 ARCH Prob. F(1,19) = 0.618

จากค่าทางสถิติของแบบจำลอง พบว่า แบบจำลองมีค่า F-statistic เท่ากับ 5.956 และมีค่านัยสำคัญเท่ากับ 0.010 อธิบายได้ว่า ตัวแปรอิสระบางตัวมีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีค่า Durbin-Watson เท่ากับ 2.138 แสดงให้เห็นว่าแบบจำลองไม่มีปัญหา Autocorrelation และจากการทดสอบ Heteroskedasticity โดยวิธี ARCH มีค่า F-statistic เท่ากับ 0.257 และมีค่านัยสำคัญเท่ากับ 0.618 แสดงให้เห็นว่าแบบจำลองไม่มีปัญหา Heteroskedasticity และพบว่าแบบจำลองมีค่า R-squared เท่ากับ 0.385 อธิบายได้ว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (WAG) และระดับของการคอร์รัปชัน

(COR) สามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม คือ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ (FDI) ได้ร้อยละ 38.5 ส่วนที่เหลือเป็นผลมาจากปัจจัยอื่นๆ และค่า Adjusted R-squared เท่ากับ 0.321 อธิบายได้ว่า อิทธิพลของตัวแปรอิสระหลังจากมีการปรับค่าแล้วยังมีอยู่ร้อยละ 32.1 ซึ่งสามารถอธิบายผลของตัวแปรได้ดังนี้

ระดับของการคอร์รัปชัน (COR) ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้ใช้คะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันมาในการวิเคราะห์ มีความสัมพันธ์กับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ เมื่อคะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศลดลง 836 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จึงสรุปได้ว่าผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นไปในทิศทางบวกหรือที่เรียกว่า “ตัวส่งเสริม (Helping hand)” กล่าวคือ หากมีการคอร์รัปชันเพิ่มสูงขึ้นจะส่งผลให้ปริมาณเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น

อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (WAG) มีความสัมพันธ์กับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ เมื่ออัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำเพิ่มขึ้น 1 บาท ส่งผลให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น 66 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยการเพิ่มขึ้นของอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำทำให้ประสิทธิภาพการผลิตดีขึ้น จึงส่งผลให้การลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น

ตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) การเปิดเสรีการค้า (TRA) อัตราแลกเปลี่ยน (EXR) อัตราเงินเฟ้อ (INF) วิกฤตเศรษฐกิจ (CRI) และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศปีที่ผ่านมา (FDI_{t-1}) ไม่มีความสัมพันธ์กับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลจากการศึกษา พบว่า ผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นไปในทิศทางบวกหรือที่เรียกว่า “ตัวส่งเสริม (Helping hand)” กล่าวคือ หากมีการคอร์รัปชันเพิ่มสูงขึ้นจะส่งผลให้ปริมาณเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Oyinye Udenze (2014) และ Rahim Quazi, Vijay Vemuri, and Mostafa Soliman (2014) ที่พบว่า คอร์รัปชันเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลกระทบทางบวกต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยคอร์รัปชันเป็นเหมือน “การหยอดน้ำมันใส่วงล้อการค้า (Greasing the wheels of commerce)” ที่เงินสินบนจะช่วยกระตุ้นให้การทำงานที่ล่าช้าของระบบราชการดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว และยังทำให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานของธุรกิจดีขึ้นจากการเร่งรัดการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐและการหลีกเลี่ยงกฎระเบียบที่เข้มงวด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า คอร์รัปชันส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางบวกหรือที่เรียกว่า “ตัวส่งเสริม (Helping hand)” ดังนั้น หากผู้ที่กำหนดนโยบายมีการจัดลำดับความสำคัญในการกำหนดนโยบายเพิ่มศักยภาพในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ผู้ที่กำหนดนโยบายอาจให้ความสำคัญกับนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในด้านอื่นๆ ก่อนนโยบายด้านการปราบปรามคอร์รัปชัน เช่น การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน สิทธิการงดเว้นภาษีอากรและสิทธิพิเศษอื่นๆ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. 2560. รายงานประจำปี 2559 (Online). http://www.pacc.go.th/pacc_2015/uploads/files/Strategy/annual59.pdf, 20 ธันวาคม 2560.
- สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2557. การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ในประเทศไทย (Online). http://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2557/may2557-2.pdf, 12 ธันวาคม 2560.
- เสาวณี จันทะพงษ์, ทิพวรรณ ทนกลีน, และ สุภาวดี ชิงนวรรณ. 2558. จุดเปลี่ยน FDI ของไทย? (Online). https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/ArticleAndResearch/FAQ/FAQ_98.pdf, 12 ธันวาคม 2560.
- Aye Mengistu Alemu. 2012. “Effects of Corruption on FDI Inflow in Asian Economies.” *Seoul Journal of Economics* 25 (4): 387-412.
- Jason Hirsch. 2016. *Measuring the Impact of Corruption on FDI Inflows in Developing Oil-Rich Countries*.
- Jing Yuan. 2016. *How corruption affect foreign direct investment*. Master of Science (MSc) in International Business Economics, Aalborg University.
- John H. Dunning. 1993. *Multinational enterprises and the global economy*. Workingham: Addison-Wesley.
- Jose Godinez. 2014. *The Effect of Corruption Distance on FDI Flows to Latin America*.
- Manamba Epaphra and John Massawe. 2017. “The Effect of Corruption on Foreign Direct Investment: A Panel Data Study.” *Turkish Economic Review* 4 (1): 19-54.
- Marcos Hilding Ohlsson. 2007. *Impact of corruption on FDI – A cross country analysis*. Master of Science in Economics, Jönköping University.
- Mohsin Habib and Leon Zurawicki. 2002. “Corruption and Foreign Direct Investment.” *Journal of International Business Studies* 33 (2): 291-307.
- Onyinye Udenze. 2014. “The Effect of Corruption on Foreign Direct Investments in Developing Countries.” *The Park Place Economist* 22 (1): 85-95.
- Rahim M. Quazi. 2014. “Corruption and Foreign Direct Investment in East Asia and South Asia: An Econometric Study.” *International Journal of Economics and Financial Issues* 4 (2): 231-242.
- Rahim Quazi, Vijay Vemuri, and Mostafa Soliman . 2014. “Impact of Corruption on Foreign Direct Investment in Africa.” *Canadian Center of Science and Education* 7 (4): 1-10.
- Shakib Hossain. 2016. “Foreign direct investment (FDI) and corruption: Is it a major hindrance for encouraging inward FDI?” *African Journal of Business Management* 10 (10): 256-269.

- Siva Prasad Ravi. 2015. “Does Corruption in a Country Affect the Foreign Direct Investment? A Study of Rising Economic Super Powers China and India.” **Open Journal of Social Sciences** 3: 99-104.
- United Nations Conference on Trade and Development. 2017. **World Investment Report 2017** (Online). http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2017_en.pdf, 4 ธันวาคม 2560.
- Vegard L. Kolnes. 2016. **Foreign Direct Investment and Corruption**. Master of Political Science in Comparative Politics, University of Bergen.